

Höstarbete i frövallen

Detta är nummer fem av nyhetsbrevet Ekovallfrödling.

Läs mer om ekologisk vallfrödling på www.jordbruksverket.se/ekovallfro.

Omsorg på hösten nödvändig!

Extra stor omsorg under höstmånaderna behöver de nyinsådder som är ojämna och med små klena plantor. Den grundläggande orsaken till att frövallen ser ut som den gör finner vi ofta i insåningsgrödan. Speciellt om denna varit kraftig vårstråsäd har inte gräs- eller klöverfröplantan getts möjlighet till att utvecklas tillräckligt under växtsäsongen. Ofta ser vi att plantorna är kraftiga och fina i en såmista eller andra luckor i fältet. Tänk därför på att frövallen ska avkasta god skörd i flera år och det kanske är så att man får vara beredd på att ge lite avkall på skördenivån i insåningsgrödan för att gynna en god fröskörd under kommande år. Rådet är att hålla igen på utsädesmängden i insåningsgrödan. Hur många plantor behövs? Riktvärdet är för gräs 50-60 plantor/m² och för klöver ca 30 plantor som är jämnt fördelade.

Ljus - ljus - ljus

I de allra flesta av gräsfröslagen bildas de skott som ska bli fröbärande kommande år, redan på hösten. Därför är det viktigt att ge frövallen lite extra omsorg inför vintern. Det handlar i första hand om att se till att fröskotten får tillräckligt med ljus, men givetvis också växtnäring.

Den första åtgärden för att få ner ljus till vallen är att få ner stubben till 5-7 cm. Putsning av stubben är det många som praktiserar, men det är inte ovanligt att den stubb som finns kvar är betydligt högre än det som är rekommenderat.

Det är inte alls ovanligt att det i stället för 7 cm handlar om att stubben är allt från 10 till 20 cm hög. Det krävs oftast två pustningar för att få ett bra resultat.

Höstputsning

Inför vintern ska vallen inte ha en lång päls av grönmassa. Den ska övervintra med max 10 cm nyutvuxna blad. Undantag från detta är rörsvingel och rajsvingel av rörsvingeltyp (Hykor) som gärna kan vara upp till 20 cm hög inför vintern. Det är givetvis svårt att ange exakta datum för sista höstputsning av vallen, men ett riktvärde är andra halvan av september i Mellansverige och i södra Sverige första halvan av oktober. I de vallar som redan putsats en gång strax efter tröskning består vallen mest av nya blad med låg ts-halt och det är sällan man behöver ta bort puts materialet som blir efter denna sista putsning. I vilket fall som helst undvik ”tussar” vid sista putsningen. Det kan vara en god idé att putsa ett par gånger med några dagars mellanrum för att slippa ”tussarna”.

Vårputsning kan vara aktuell

Norska försök har pekat på att det i vissa lägen kan vara en fördel att inte putsa vallen på hösten utan vänta tills tidigt på våren innan tillväxten börjat. Tanken är att förnan ska bilda ett skyddande täcke för vallen i de fall temperaturen pendlar upp och ner under vinterhalvåret.

Vi har nu resultat från två års försök där höst- respektive vårputsning jämförs med oputsad vall av både timotej och ängssvingel. Det tredje årets försök har skördats i år. Resultaten hittills pekar på att framförallt i vallar av ängssvingel, som inte har rejält kraftig grönmassa på hösten, kan det vara ett plus att vänta med putsningen till tidig vår. I timotej har det inte gjorts någon större skillnad på skörden om man valt att putsa höst eller vår. Dock är det viktigt att vallen verkligen har putsats.

En oputsad frövall har inte den grundläggande potentialen för hög fröskörd kommande år

Höstgödsling

Förstaårsvallar

Vallar som ska fröskördas första gången nästa år bör i dagsläget vara gödslade med 30 kg

N/ha direkt efter skörden av skyddsgrödan och behöver sin resterande kvävegiva efter sista putsning, dock inte senare än början av oktober.

Ängssvingel, rajsvingel och rörsvingel behöver 40 kg N/ha. I försommartorra områden (bl.a. Östergötland) bör man lägga 50 kg N/ha i stället för 40 kg N/ha. Om insåningsgrödan varit raps eller trindsäd minskas totala kvävegivan med ca 20 kg/ha.

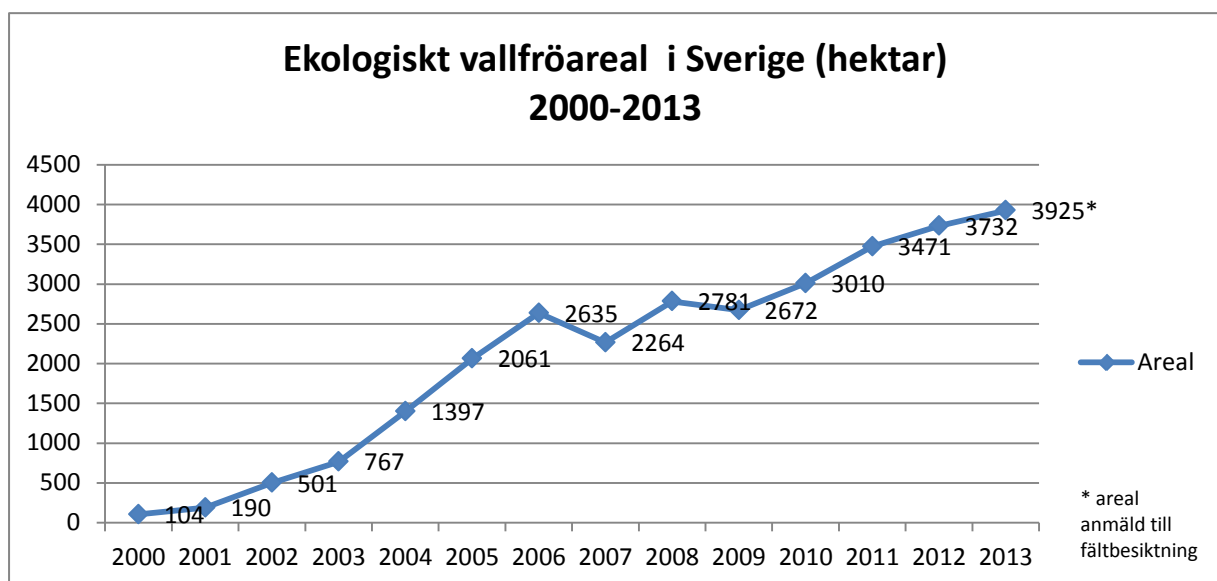
Timotej och rajgräs behöver inte gödslas med mer kväve om de gödslats med 30 kg N/ha direkt efter skörd av insåningsgrödan.

Andra och tredjeårsvallar

Gödslingen görs i september eller början av oktober efter sista putsningen.

Ängssvingel, engelskt rajgräs, rörsvingel och rajsvingel av rörsvingeltyp (Hykor) ska alltid tillföras 40-60 % av kvävebehovet på hösten det vill säga 40-80 kg N/ha. Störst kvävegiva ges i försommartorra områden och i fält som inte har tillförts mycket stallgödsel tidigare.

Timotej och rajsvingel (Felopa) höstgödslas normalt inte utom i svaga bestånd.

Redaktion:

Katarina Holstmark, Jordbruksverket, e-post: katarina.holstmark@jordbruksverket.se

Gunilla Larsson, SFO, e-post: gunilla.larsson@svenskraps.se

Tore Dahlquist, Lantmännen Lantbruk, e-post: tore.dahlquist@lantmannen.com

